

GEEFWET, BELASTINGPLAN EN OVERIGE FISCALE MAATREGELEN 2012

De Federatie van Werkgeversinstellingen in de Cultuur (kortweg Federatie Cultuur) heeft met belangstelling kennis genomen van de op Prinsjesdag gepresenteerde Geefwet. Maar ook in het Belastingplan (BP) 2012 en de Overige Fiscale Maatregelen (OFM) 2012 staan bepalingen, die gevolgen hebben voor instellingen die actief zijn binnen de culturele sector. Naar aanleiding daarvan wil de Federatie Cultuur graag de volgende opmerkingen en vragen onder uw aandacht brengen:

1. Verschuiving van onderdelen van BP en OFM 2012 naar Geefwet

Buiten de Geefwet staan in het Belastingplan 2012 en de Overige Fiscale Maatregelen 2012 de volgende bepalingen, die culturele instellingen rechtstreeks raken:

Belastingplan 2012:

- art. 12 VPB – herbestedingsreserve wordt gewijzigd in bestedingsreserve:
 - beperking tot culturele instellingen (en instellingen die een sociaal belang behartigen en hoofdzakelijk met vrijwilligers)
 - uitbreiding van de toekomstige uitgaven, die in de bestedingsreserve kunnen worden opgenomen

Overige Fiscale Maatregelen 2012:

- art. 9, lid 1, onderdeel h VPB – aftrek fictieve vrijwilligerskosten wordt enigszins verruimd
- art. 9a VPB – fiscaal fondsenwervende instelling wordt zeer sterk ingeperkt en nagenoeg onmogelijk gemaakt voor professionele culturele instellingen

De Federatie Cultuur dringt er op aan om deze wetswijzigingen over te brengen van het Belastingplan 2012 resp. de Overige Fiscale Maatregelen 2012 naar de Geefwet, zodat deze daar gezamenlijk behandeld kunnen worden.

2. Zorgvuldige behandeling van Geefwet (en bijbehorende maatregelen)

De Federatie Cultuur vindt het van groot belang dat de Geefwet (en bijbehorende maatregelen) uitvoerig en diepgaand in het Parlement worden behandeld. Het huidige tijdspad tot 1 januari 2012 lijkt hiervoor weinig ruimte te bieden. De Federatie Cultuur dringt daarom aan op een aparte behandeling van de Geefwet (en bijbehorende maatregelen).

3. Gaan culturele instellingen in 2012 wel de ANBI- (en CI-)status krijgen?

Veel culturele instellingen, vooral theaters, concertzalen, poppodia en festivals, hebben tot nu toe de ANBI-status niet kunnen krijgen. In zijn brief van 9 juli 2009 aan de Tweede Kamer over de verhoging van 50% naar 90% algemeen belang per 1 januari 2010 poogde de

staatssecretaris van Financiën onrust weg te nemen door goed te keuren dat commerciële activiteiten geen beletsel zouden zijn voor de status als algemeen nut beogende instelling (ANBI), mits de opbrengsten zouden worden aangewend voor het algemeen nuttige doel. Maar het ANBI-team van de Belastingdienst Den Bosch heeft die toezegging in de praktijk niet opgevolgd en voor veel culturele instellingen de ANBI-status afgewezen, omdat teveel commerciële activiteiten zouden worden ontplooid.

In de Geefwet wordt herhaald dat commerciële activiteiten de ANBI-status niet in de weg mogen staan, mits de opbrengsten aan het algemeen nuttige doel worden besteed. Maar betekent dit nu dat culturele instellingen in 2012 wel de ANBI- (en CI-)status gaan krijgen? Vorige week bleek tijdens een ANBI-seminar van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs in Zeist, dat medewerkers van het ANBI-team nog geen overleg hebben gehad met het ministerie en dat zij van plan waren hun eigen koers te blijven varen. Het is dus essentieel dat het uitgangspunt in de Geefwet op ondubbelzinnige wijze in het beleidsbesluit over commerciële activiteiten komt te staan gekoppeld aan een duidelijke instructie van het Ministerie van Financiën aan het ANBI-team van de Belastingdienst.

4. Bijzondere categorie "culturele instellingen"(CI)

In art. 5b AWR wordt vanaf 2012 een lijst opgenomen met categorieën activiteiten die als "algemeen nut beogend" worden aangemerkt. Daarin staat ook cultuur, net zoals "cultureel" t/m 2009 ook werd genoemd in art. 6.33 IB. In de artikelsgewijze toelichting op het nieuwe art. 5b AWR wordt een uitleg gegeven van het begrip "cultuur", die verhelderend is, maar op één onderdeel vragen oproept. Er staat namelijk dat het zou moeten gaan om "hoogwaardige" cultuur en dat lijkt in strijd met de eerder gegeven definitie. Voorgesteld wordt dit bijvoeglijk naamwoord te laten vervallen of eenduidig te definiëren wat hiermee wordt bedoeld (maar dit laatste lijkt de Federatie Cultuur een onmogelijke opgave).

Voor diverse wettelijke bepalingen wordt de erkenning als "culturele instelling" (CI) van belang. Is het zo dat de leden van de verenigingen die deel uitmaken van de Federatie Cultuur vanaf 2012 in beginsel als ANBI en CI kunnen worden aangemerkt, tenzij anders zou blijken? Vanaf wanneer worden de beschikkingen als culturele instelling (CI) afgegeven? Kan het ANBI-team van de Belastingdienst dit in januari 2012 realiseren? De Federatie Cultuur stelt voor om met groepsbeschikkingen voor de leden van haar verenigingen te gaan werken. Als januari 2012 niet haalbaar is, moet de Geefwet (en bijbehorende maatregelen) worden uitgesteld.

Verder wil de Federatie Cultuur graag weten of de multiplier van 50% ook geldt voor giften aan vriendenstichting en vermogensfondsen, die zich volgens hun doelstelling volledig op cultuur richten.

Daarnaast pleit de Federatie Cultuur ervoor dat de beoordeling van het begrip culturele instelling niet aan de Belastingdienst gelaten wordt, maar aan het Ministerie van OCW.

5. ANBI-status wordt centraal geregeld in 2012 en dus heel belangrijk

Tot nu toe geldt de officiële ANBI-status alleen voor de giftenaftrek in de IB en VPB en voor de vrijstellingen van schenkings- en successierecht. Voor de vrijstelling c.q. aftrekposten in de VPB

moet "een algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staan", maar dit wordt beoordeeld door de regionale belastinginspecteur waar de culturele instelling onder valt. En voor de teruggaaf van 50% energiebelasting (Wet belastingen op milieugrondslag) voor "algemeen nut beogende instellingen" is de inspecteur van de Belastingdienst Emmen uitsluitend bevoegd.

In de Geefwet, BP en OFM 2012 wordt voorgesteld om dit allemaal te koppelen aan het nieuwe art. 5b AWR, waarin de ANBI-status wordt gedefinieerd. Daarmee wordt het dus veel belangrijker dan voorheen dat een culturele instelling de ANBI-status heeft, want anders dan voorheen hangen daar nu alle fiscale aspecten mee samen.

De Federatie Cultuur dringt er op aan dat duidelijkheid wordt gecreëerd over de ANBI- (en CI-) status van culturele instellingen voordat het centrale ANBI-begrip in art. 5b AWR wordt opgenomen.

6. NV's, BV's, coöperaties en ANBI-status

Sommige culturele instellingen hebben de rechtsvorm van NV, BV of coöperatie, waarvan vaak de gemeente of een ander overheidslichaam de aandeelhouder is. Tot nu toe stond de rechtsvorm de ANBI-status niet in de weg, al is het ANBI-team van de Belastingdienst wel erg terughoudend met het verlenen van een ANBI-beschikking aan BV's, NV's en coöperaties. Maar vanaf 2012 worden deze rechtspersonen in art. 5b AWR uitgesloten van de ANBI-status. Het is de Federatie Cultuur niet duidelijk waarom deze beleidswijziging wordt voorgestaan.

In de MvT wordt het argument gebruikt dat deze rechtspersonen naar winst streven en dus de ANBI-status niet horen te krijgen. Maar hiervoor is geen bepaling in de wettekst nodig, omdat art. 41a, lid 1, onderdeel a Uitvoeringsbesluit IB nu al de voorwaarde stelt dat er geen winsttoegmerk of feitelijk winststreven mag zijn, anders dan nodig voor de eigen continuïteit.

Bij NV's, BV's en coöperaties met een overheidslichaam (of andere ANBI) als aandeelhouder heeft het winststreven geen zelfstandige betekenis, omdat de winst toekomt aan het goede doel. Kan daarom dit onderdeel uit de wettekst gehaald worden, zodat de ANBI-status voor alle rechtsvormen mogelijk blijft? Of kan worden opgenomen dat NV's, BV's en coöperaties wel de ANBI-status kunnen krijgen als hun aandeelhouder(s) zelf de ANBI-status hebben?

7. Multiplier voor de giftenaftrek: budgettaire gevolgen en mogelijke substitutie

De Federatie Cultuur vindt het positief dat voor giften aan culturele instellingen (CI's) een multiplier van 50% giftenaftrek komt. Dit zal het geven aan culturele instellingen kunnen bevorderen. Hiervoor is 12 miljoen euro belastingderving begroot in de Geefwet, maar het is de Federatie Cultuur onduidelijk waarop de berekening is gebaseerd, dus wat de aannames zijn. Er zijn twee mogelijkheden voor deze 12 miljoen euro belastingderving:

- a. zowel de multiplier van 50% als de onderliggende giftenaftrek: dan zou er bij een marginaal IB-tarief van 52% om een extra bedrag aan giften van 15,4 miljoen euro zijn.
- b. alleen de multiplier van 50%: dan zou er bij een marginaal IB-tarief van 52% een extra bedrag aan giftenaftrek van 24 miljoen euro zijn, waarbij 48 miljoen euro aan onderliggende giften hoort, die echter ook een belastingderving van 24 miljoen impliceren.

De Federatie Cultuur verneemt graag met welke van deze twee mogelijkheden het Kabinet heeft gerekend.

In het eerste geval zou de aanname zijn dat de culturele sector 15,4 miljoen extra giften zou krijgen, hetgeen slechts een zeer bescheiden compensatie is voor de btw-verhoging (belastingopbrengst 90 miljoen euro) en de bezuinigingen op de cultuursubsidies (200 miljoen euro).

In het tweede geval zou de aanname zijn dat de culturele sector 48 miljoen euro extra giften zou krijgen, hetgeen wel een substantiëlere compensatie voor de BTW-verhoging en bezuinigingen is, maar een veel groter budgettair gevolg heeft voor de rijksbegroting door de extra belastingderving (24 miljoen euro) en nog steeds niet in verhouding staat tot de nadelige gevolgen van de BTW-verhoging en de bezuinigingen op de cultuursubsidies.

En hierbij speelt ook de vraag of er substitutie verwacht wordt van giften aan andere goede doelen (zonder multiplier) naar giften aan culturele instellingen (met multiplier). Hoe groot zal deze substitutie naar verwachting zijn?

8. Extra giftenaftrek gaat ten koste van monumentenpanden

De Federatie Cultuur betreurt het dat de extra ruimte van 12 miljoen euro voor de multiplier in de giftenaftrek wordt gefinancierd uit een beperking van de kostenaftrek voor monumentenpanden. Dit kan ten koste gaan van een goed onderhoud van cultureel erfgoed in Nederland.

9. Het lage BTW-tarief voor cultuur is efficiënter

Het werven van donateurs en vrienden en het onderhouden van de relaties gaat een culturele instelling meer mankracht kosten, zowel aan inzet door medewerkers als aan inzet door de directie. Dit zijn extra kosten voor culturele instellingen, die wel meer dan goedgeemaakt kunnen worden met de giften, maar toch meegerekend moeten worden in de netto beschikbare middelen. Het alternatief van dit Kabinet, namelijk het aantrekken van meer gevers, is daarmee helaas niet zo efficiënt.

Het lage btw-tarief voor voorstellingen en verkopen van kunstvoorwerpen is een veel efficiëntere maatregel, want daarvoor is nauwelijks extra mankracht nodig.

10. Inperken van Fiscaal Fondsenwervende Instelling (art. 9a VPB)

In de Overige Fiscale Maatregelen 2012 wordt voorgesteld om de aftrek van een winstuitkering aan een ANBI sterk te beperken. Dit zal worden opgenomen in art. 9a VPB. Diverse culturele instellingen met deels commerciële activiteiten worden hierdoor gedwongen om hun structuur te wijzigen. Zij hebben nu hun commerciële - en soms niet direct met de culturele instelling samenhangende activiteiten - in een dochter-BV ondergebracht, die haar winst uitkeert aan de stichting/aandeelhouder, die als ANBI is aangemerkt. Een voorbeeld is een museum, dat een

bar/restaurant exploiteert dat ook open is voor publiek dat niet het museum bezoekt. Of een theater dat een dagelijks geopend café/restaurant heeft, dat ook publiek trekt dat niet het theater bezoekt. De winstuitkering aan de ANBI-stichting levert volgens het voorstel vanaf 2012 niet meer de fiscale aftrek bij de dochter-BV op.

De Federatie Cultuur heeft begrepen dat deze inperking met name komt door woningstichtingen, die met deze structuur de integrale VPB-plicht omzeilen. En er zouden ook ongewenste structuren in andere sectoren dan de culturele zijn.

Voor culturele instellingen is het echter heel belangrijk dat deze structuur behouden blijft, want hiermee kan een duidelijke scheiding worden aangebracht in algemeen nuttige en commerciële activiteiten, niet alleen fiscaal, maar ook commercieel en organisatorisch. En het voorkomt dat culturele instellingen een kostbare en onzekere herstructurering moeten doorvoeren, waarbij de commerciële activiteiten in de ANBI-stichting zouden moeten worden ondergebracht, zonder dat duidelijk is of hiermee de ANBI-status verloren zou kunnen gaan.

Daarom stelt de Federatie Cultuur voor dat de bestaande aftrek alsnog in art. 9a VPB wordt opgenomen, maar alleen voor winstuitkeringen aan culturele instellingen (CI's).

11. Periodieke gift zonder notariële akte mogelijk maken

Voor een periodieke gift is het noodzakelijk om een notariële akte te laten opmaken. Dit is een handeling die een obstakel vormt voor het meer doen van periodieke giften aan culturele instellingen en brengt notariskosten met zich. Kan de verplichting van de notariële akte worden geschrapt, zodat periodieke giften ook zonder akte gedaan kunnen worden? Eventueel met wettelijke bepalingen, die in een verklaring omtrent een periodieke gift moeten worden opgenomen?

12. Giften komen vooral bij grotere, goed georganiseerde instellingen terecht

De Federatie Cultuur vreest dat de giften vooral bij grotere, goed georganiseerde instellingen in grotere steden in de Randstad terecht komen. Zij hebben de uitstraling en de mankracht om gevers blijvend aan zich te binden. Een voorbeeld hiervan is Het Concertgebouw, dat een emissie van nieuwe aandelen heeft aangekondigd, waarvoor eerst een groot bedrag moet worden geschonken.

Kleinere culturele instellingen en vooral nieuwe, jonge initiatieven zullen minder aantrekkelijk zijn voor gevers of niet worden opgemerkt. Zij zullen niet of slechts heel moeizaam in staat zijn om giften aan te trekken. Hierdoor worden diversiteit en vernieuwing bemoeilijkt. De Federatie Cultuur vraagt mede om maatregelen, die crowdfunding en het financieren van kleinschalige projecten stimuleren.

13. Er kan nog meer in de Geefwet

De Geefwet bevat slechts weinig stimulerende maatregelen voor het geven aan cultuur. Er zou nog meer in kunnen voor erkende culturele instellingen (CI's), zoals bijvoorbeeld de volgende mogelijkheden:

- a. Nihilwaardering voor de OZB
- b. Teruggaaf van 100% van de energiebelasting
- c. Onbelaste vouchers voor cultuur via werkgever
- d. Het geven van tijd door vrijwilligers belonen met een matching
- e. Het bevorderen van de geefcultuur in Nederland
- f. Extra investeringsaftrek voor ondernemers voor het aankopen van kunstwerken
- g. Een aftrekpost verlenen voor het openstellen van een bedrijfscollectie voor het publiek
- h. Stimuleren van het zichtbaar maken van particuliere stukken door een fiscale aftrekpost te verlenen voor restauratie, onderhoud, verzekering en dergelijke
- i. Geven onderbrengen bij het Ministerie van Algemene Zaken
- j. Giften aan culturele instellingen door particulieren uitzonderen van maximum giftenaftrek van 10% van het inkomen
- k. Stimuleren van crowdfunding en financieren van kleinschalige projecten

Maar er zullen nog meer mogelijkheden bestaan, waarmee een Geefwet zou kunnen worden versterkt.

6 oktober 2011

Deze notitie is opgesteld door de Federatie van Werkgeversverenigingen in de Cultuur en All Arts Belastingadviseurs